

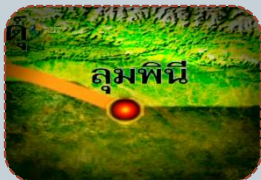
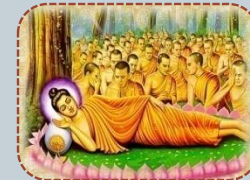
วันวิสาขบูชา: วันเริ่มต้นแห่งสันติภาพโลก

Vesak Day : The Beginning of the World Peace

ประวัติ

ตรัสรู้

ปรินิพพาน

บทวิเคราะห์วันวิสาขบูชา

ตอนที่ทรงประสูติทรงประกาศสันติภาพ โดยทรงเปล่ง ความเป็นอิสระจากวัตถุ สภาพแวดล้อมทางสังคมสมัยนั้น พระพุทธศาสนาอุบัติขึ้นท่ามกลางลัทธิศาสนา พราหมณ์ ซึ่งถือเทพเจ้า พระพรหม เป็นผู้สร้างโลก (the Creator) เป็นผู้กำหนดชะตาชีวิตที่เป็นชีวิต และมนุษย์จะต้องทำพิธี บวงสรวงบูชา (ติดสินบน) เทพเจ้า ดังนั้นคน สมัยนั้นจึงประณิดนึคิดค้นการบวงสรวงหลายอย่างเพื่อเอาใจพระพรหม ทำให้พระ พรหมโปรดปราน ในพระเวทย์พระพรหมแบ่งมนุษย์เป็น ๔ วรรณะ ไม่ว่าจะเกิดเป็น วรรณะไหน ต้องยอมรับสภาพ ไม่มีทางเปลี่ยนแปลงได้ เพราะเป็นพระประสงค์ของ พระพรหม หรือพระเป็นเจ้า แต่สันติภาพเริ่มเบ่งบานเมื่อเจ้าชายน้อยประสูติ ได้ครุ หนึ่ง ทรงยินดี อย่างมั่นคงด้วยพระบาททั้งสองที่เสมอกัน ทรงคืนพระพักตร์ไปทาง ทิศเหนือ ทรงดำเนินไป ๗ ก้าว ขณะที่หมู่เทวดาทั้งสวรรค์ตามเสด็จ ทอดพระเนตรไปยังทิศต่าง ๆ แล้ว ทรงเปล่งพระอาสภิวาจา (วาจาอย่างองอาจ) ประกาศอิสรภาพของมวลมนุษยชาติ ว่า 'เราก็คือผู้เลิศของโลก เราก็คือผู้เจริญที่สุด ของโลก เราก็คือผู้ประเสริฐที่สุดของโลก ชาตินี้เป็นชาติสุดท้ายบัดนี้ภพใหม่ไม่มี อีก นี่มิใช่พระคำรัสที่ดูห่อหุ้มอยู่ แต่เป็นการประกาศอิสรภาพของมนุษยชาติ แสดงถึง สักยภาพของมนุษย์ที่จะพัฒนาคนและเป็นผู้ประเสริฐกว่าสัตว์อื่นด้วยการฝึกฝนจิตใจ ของตนเองกระตือรือร้นให้สูงขึ้น ไป นำไปสู่การตรัสรู้ของพระองค์เป็นเครื่องพิสูจน์ ยืนยันได้อย่างชัดเจนด้วยศักยภาพเช่นนั้น ไม่มีความจำเป็นอันใดที่มนุษย์จะร้องขอ อ้อนวอนจากภายนอกหรือพระผู้เป็นเจ้าที่ไม่ต้องอ้อนวอนขอ แต่ควรที่จะพัฒนา ปรับปรุงแก้ไขตัวเองให้ดีที่สุดเพราะคนที่เป็นผู้รู้ ผู้ตื่น ผู้เบิกบาน (ชาวพุทธ Buddhist) แม้แต่เทวดาและมนุษย์ก็ยังสรรเสริญ ด้วยทำที่คนประเสริฐนี้เอง ทำให้มนุษย์ พึงตนเองมากขึ้นเป็นการหันกลับมามองตัวเอง บอกรับผิดได้ ใช้แต่ตนเอง เป็น ให้ ตัวเองได้สัมผัส การที่จะพึ่งเทพเจ้าหรือสิ่งภายนอก จึงถูกปฏิเสธและควรกลับย้อนดู ตัวเอง เพื่อสร้างสันติภาพภายในที่ยั่งยืน ไม่มีความจำเป็นอะไรที่มนุษย์จะฝากชะตา ชีวิตไว้กับเทพเจ้าเพราะขนาดเทพเจ้ายังอยากได้เครื่องเช่นสรวงบูชา ถือว่าเป็นการติด สินบนพระเป็นเจ้า พระเป็นเจ้าไหนที่รับสินบนหรือเครื่องเช่นนั้นเป็นผู้ครอบงำ ชนนั้นมนุษย์สามารถสร้างสภาพภายในตนเองได้แล้วแม้แต่เทพยังต้องยอมสยบและ ให้ความเคารพ หลักนี้เองมนุษย์ต้องมีศรัทธาต่อตัวเองในการที่จะพัฒนาตัวเองขึ้นไป เจ้าชายน้อย ขณะประสูติได้ฝากเมล็ดไว้ให้เราได้แล้ว

‘เราก็คือผู้เลิศของโลก เราก็คือผู้เจริญที่สุด ของ โลก เราก็คือผู้ประเสริฐที่สุดของโลก ชาตินี้เป็น ชาติสุดท้าย บัดนี้ภพใหม่ไม่มีอีก’

ตรัสรู้เป็นเครื่องพิสูจน์แห่งการประกาศสันติภาพและ เสรีภาพแก่มวลมนุษยชาติ นับจากวันเวลาที่ตรัสรู้ พระองค์ ทรงประกาศชัยชนะที่ชนะได้ยากคือกิเลสที่นอนเนื่องอยู่ใน สันดาน และแผ่นดิน ไปยังคน นับเป็นการเริ่มต้นที่เป็น แบบอย่างให้คนรุ่นหลังอาจดูไม่ถึงความสมบูรณ์แบบ แต่แค่เข้าถึงเศษเสี้ยวความเพียรพยายามของพระองค์ได้ก็เป็น การดี พระองค์เริ่มต้นสันติภาพด้วยตัวพระองค์ก่อนด้วยการ ปฏิบัติบำเพ็ญเพียรทางกาย (คมะ) และทางจิต (โยคะ) เป็น เวลา ๖ ปี และสร้างเสรีภาพให้ผู้อื่น ด้วยการทำความประโยชน์ มหาศาลตลอดพระชนม์ชีพ ๔๕ ปี ซึ่งถือว่านานเป็นการ ทำงานที่หนักมาก ถ้าพูดถึงปัจจุบัน ๕๕-๖๐ ก็เกษียณ แต่ พระองค์ไม่เคยทรงเกษียณตัวพระองค์เลยยังคงทำงานหนัก มาก นอนวันละ ๔ ชั่วโมงกว่าได้ ทั้งวันที่แสดงธรรมเทศนา อื่นที่ทรงพบปะสนทนาด้วยจนกระทั่งใกล้จะปรินิพพานก็ยัง ทรงนำสันติภาพไปสู่ใจคน และเสรีภาพไปสู่สังคม นับเป็น การเริ่มต้นอีกครั้งหนึ่ง

“เราตามหานายช่างผู้สร้างเรือน เมื่อไม่พบ จึงท่องเที่ยวไปในสงสารเป็นอนเณกชาติ เพราะการเกิดบ่อย ๆ เป็นทุกข์ นายช่างเอ๋ย เราพบท่านแล้ว ท่านจะสร้างเรือนไม่ได้ก็อีก ชี้อะไรทุกสิ่งของท่าน เราหักแล้ว ยอดเรือนเราหักแล้ว จิตของเราถึงธรรมปราศจากเครื่องปรุงแต่งแล้ว เราได้บรรลุมรรคเป็นที่ยึดมั่นหาแล้ว.”

และปรินิพพานที่ประกาศสันติภาพ แม้แต่วันปรินิพพานก็ทรงเพื่อแผ่แก่ผู้อื่น เพราะเจ้า พระองค์ไปปรินิพพาน ที่เมืองหรือแคว้นใหญ่ ซึ่งในสมัยนั้นก็มิใช่แคว้นที่ปกครองด้วย ระบบราชาธิปไตยหรือระบบสมบูรณาญาสิทธิราช ได้แก่แคว้น มคธ โกศล วังสะแคว้นวัน ติ และแคว้นที่ปกครองแบบกษัตริย์ปกครอง รัฐ ราชย์และอื่นๆ พระอรหันต์องค์ได้ขอรับรอง พระพุทธเจ้าอย่าได้ปรินิพพานในเมืองเล็ก เมืองดอน เมืองกิ่ง แต่ให้เสด็จไปปรินิพพาน ที่เมืองใหญ่เหล่าอื่นยังมีอยู่ เช่น กรุงจัมปา กรุงราชคฤห์ กรุงสาวัตถี เมืองสาเกต กรุงโกสัมพี กรุงพาราณสี ประสงค์จะให้พระพุทธเจ้าเสด็จปรินิพพานในเมืองเหล่านี้ เหตุผลของพระอรหันต์คือ จัดดีมหาศาล พราหมณ์มหาศาล คบคิมหาศาล ผู้ เลื่อมใสอย่างถึงในพระพุทธเจ้า มีอยู่มากในเมืองเหล่านั้น ท่านเหล่านั้นจะทำการบูชา พระสรีระของพระศาสดา แต่พระพุทธเจ้าไม่เสด็จไป เพราะสมัยนั้นบ้านเมืองอยู่ในยุค ภาวะดังเครื่องดองสงคราม ระหว่างหลายแคว้นใหญ่ด้วยกัน พระองค์ทรงมองเห็น การมีไกล พระปฏิภาณที่องค์ทำให้พระองค์เป็นโลกวิทูรเจ้าโลก เพราะหลังจากปรินิ พพาน ถ้าเป็นเมืองเล็กก็จะต้องการแจกจ่ายพระบรมสารีริกธาตุหรือวัตถุสิ่งของต่างๆ ที่ เกี่ยวกับพระองค์ ดังที่หลายเมืองมาขอส่วนแบ่งเพื่อไปประดิษฐานในแคว้นหรือเมือง ของตน ทำให้ไม่เกิดสงคราม และพระองค์เป็นพระบรมศาสดาผู้ยิ่งใหญ่ปรินิพพานด้วย ความสงบไม่ได้ตายกระทันหัน (ตายโหง) หรือปราศจากสติสัมปชัญญะต่างจากปูชนา แต่ทรงมีสติครบสมบูรณ์และยังทรงสอนผู้อื่นอยู่ หลังจากนั้น ปรินิพพานเป็นวันเริ่มต้นแห่ง การนับพุทธศักราช ล่วงมาจนถึงปัจจุบันไม่มีสงครามศาสนาในนามพระพุทธเจ้า (Just war) เพื่ออ้างความชอบธรรมทำลายศาสนิกชนอื่น และถึงแม้จะมีนิกายแตกแยกออกไป ทางความคิดและเหตุผลด้านความอยู่รอดเป็นจำนวนมากแต่ปรากฏว่าไม่มีการทะเลาะเบาะ แว่งระหว่างนิกายในพระพุทธศาสนาเลย ไม่มีมีการฆ่า ทำลาย มีแต่ศาสนาหรือลัทธิอื่น ทำลายอยู่ข้างเดียว พระองค์ก็ไม่ได้ประมาทในชีวิตให้มีความเพียรพยายาม ดังนั้น นับว่าหลังจากพระพุทธเจ้าปรินิพพาน ถือเป็นแบบอย่างเป็นวันเริ่มต้นแห่งสันติภาพ อย่างแท้จริง ควรวางพุทธเจดีย์เป็นแบบอย่าง

“ภิกษุทั้งหลาย บัดนี้เราขอเตือนเธอทั้งหลาย สังฆารทั้งหลายมีความเสื่อมไปเป็นธรรมดา เธอทั้งหลายจงทำหน้ที่ให้สำเร็จด้วยความไม่ ประมาทเถิด” นี่เป็นพระปัจฉิมวาจาของพระ ศาสดา